

Věci a svět

Masaryk kdysi řekl, že svět pro něho není žádné skladiště věcí. Pokud se rozhodneme se toho držet, musíme ovšem vyložit, co rozumíme „světem“ a co „věcmi“. Především žádná věc není ničím sama o sobě (tj. „an sich“), neboť zbavena souvislostí s jinými věcmi a zbavena svých vztahů k nim a jejich vztahů k sobě stává se pouhým „abstraktem“, možná dokonce pouhou iluzí. Tady v jistém upřesněném smyslu platí, že *esse est percipi*, neboť když na nějakou „věc“ vůbec nic nereaguje, pak ta věc jako by vůbec neexistovala. (Což ovšem neznamená, že když něco nebo někdo na „něco reaguje“, poskytuje mu tím doklad jeho existence či dokonce jeho existenci samu – tímto falešným způsobem se to také někdy vykládalo.) Na druhé straně ovšem je třeba vysloveně zdůraznit, že to, jak na nějakou „věc“ jiné věci reagují, jak ji „recipují“, zajisté nemusí vždycky souhlasit s tím, jaká ta „věc“ vskutku (doopravdy) „jest“; v tom, jak jiné věci na onu „věc“ reagují, může být na jedné straně mnohé pominuto a vynecháno, zatímco na druhé straně tam může být mnohé bezdůvodně přidáno a přikresleno. Zejména však platí, že „věc“ není v recepci ‚reprodukována‘ pouze jedním subjektem, nýbrž mnoha subjekty, a to subjekty nejrozličnějších úrovní. Ačkoliv tedy každá taková „věc“ nemůže být dost dobře identifikována jako taková „an sich“, neboť k tomu žádný subjekt nemá přístup leč „modo recipientis“, přece jen v jisté hypotetické podobě její „jsoucnost an sich“ může a dokonce v některých případech musí být předpokládána už proto, že se k téže „věci“ mohou vztahovat v jiném modu „recipientis“ zase mnohé jiné „věci“. Na vyšších úrovních (a zejména na úrovni lidské) může jít zajisté leckdy o omyly, ale i „věc“ mylně pochopená (i vnímaná) nemůže být interpretována jako „nic“, nýbrž – po nezbytných korekturách – jako „něco jiného“.

(Písek, 150105-1.)